

☀️ Официјално, на 20 септември 2005 година беше означен почетокот на зачленувањето на осигурениците во приватните пензиски фондови. Според досегашните анализи на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување МАПАС, кои се постигнатите резултати и каков е интересот за новините во пензиското осигурување?

АПОСТОЛСКА: Според претходно направените проекти од страна на МАПАС, бројот на потпишаните договори, според податоците добиени од двете друштва, е блиску до нашите очекувања. Досега, во двостолбниот пензиски систем се зачленети околу 48.000 осигуреници.

☀️ Со оглед дека постојат два приватни задолжителни пензиски фонда, "Нов пензиски фонд" и "Прво пензиско друштво", можеме ли да направиме споредба меѓу нив, барем според бројот на досега зачленетите осигуреници?

АПОСТОЛСКА: Бројот на зачленетите осигуреници во едното или во другото друштво е варијабилен и сè до конечниот датум не би сакала да коментирам. Бројот на осигуреници кои досега се зачленети во "Нов пензиски фонд", односно во "Прво пензиско друштво" не покажува некои драстични разлики.

■ Разговорот го водеше:
Рената МАТЕСКА

☀️ Сепак, зошто ни требаше пензиска реформа и што со неа добиваат осигурениците? Колку сме подготвени за нејзиниот старт и покрај забелешките кои пристигнаа од Светска банка?

АПОСТОЛСКА: Оваа реформа се прави врз основа на долгогодишна работа и анализа на пензискиот систем во насока на негова одржливост на долг рок. Се покажа дека демографските влијанија во голема мера неповолно ќе влијаат врз пензискиот систем и затоа се пристапи кон реформата, со цел да се обезбеди сигурен и финансиски одржлив пензиски систем за сегашните и за идните генерации.

Реформираниот систем се разликува од досегашниот пензиски систем во начинот на финансирање на пензиите. До сега тековните пензии се финансираа од придонесите на сегашните вработени додека, пак, во двостолбниот пензиски систем дел од придонесите нема да се користат за исплата на сегашните пензии. Придонесите на вработениот ќе се издвојуваат на неговата лична сметка во избраниот пензиски фонд, овие средства ќе се инвестираат и оплодуваат и заедно со остварената добивка ќе се ко-

ристит за исплата на неговата пензија. Значи, суштинската разлика се состои во начинот на финансирање на пензиите.

Кога се зборува за реформата секогаш треба да се има предвид што можеме да очекуваме или кои се придобивките од реформата. Ефектите од пензиската реформа кои се очекуваат се следниве: Во врска со подготвеноста сакам да нагласам дека овој процес трае неколку години и гледано низ призмата на МАПАС ги подразбира подготовките на деловните процеси, софтверските решенија, подзаконските акти, процесот на зачленување и сл. Забелешките на Свет-

СУШТИНСКАТА Р НАЧИНОТ НА ФИН

На граѓаните им беше дадена можност да се прилагодат кон новата пензиска реформа, која и официјално ќе стартува од 1 јануари 2006 година. Колку е сфатена и прифатена новината ја запрашавме директорката на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување МАПАС, Зорица Апостолска.

ска банка беа во насока на подготвеноста на софтверот, а што се однесува до МАПАС, можам да кажам дека важниот дел од него во овој момент е модулот за зачленување. Тој е во функција од почетокот на ноември и веќе се користи од страна на МАПАС, пензиските друштва и Фондот за ПИОМ.

Преостанатите делови од софтверот МАПАС веќе ги привршува и интензивно се работи за да се испочитува поставениот рок за имплементација на реформата.

☀️ Одлуката за зачленување на осигурениците со работен стаж од три до пет години во некој од приватните пензиски фондови е задолжително, за оние до десет години е препорачливо, а за тие кои имаат повеќе години од тој стаж, потребно е да се направат калкулации...

АПОСТОЛСКА: Да потсетиме уште еднаш дека лицата кои се вработени пред 1 јануари 2003 година задолжително влегуваат во двостолбниот пензиски систем. Вработените пред овој датум сами, врз доброволна основа, можат да одлучат дали ќе се приклучат или не во реформираниот пензиски систем. Приклучувањето кон двостолбниот систем ќе го направат со потпишување договор за членство со еден од двата приватни пензиски фонда. Во врска со овие осигуреници генерално може да се каже дека оние со претходен стаж помалку од 10 години е поволно да се зачленат во новиот систем. Препорачуваме да го користат калкулаторот за пресметка на пензијата, кој може да се најде на Интернет страната на МАПАС www.mapas.gov.mk. На оваа Интернет страна можат да се најдат уште многу корисни информации кои ќе им помог-

нат на вработените при изборот на пензискиот фонд.

При донесувањето на одлуката треба да се имаат предвид возраста, полот, очекувањата за приносот од инвестираните средства, како и предностите на капитално финансираното пензиско осигурување, како што се, можноста за увид во индивидуалната сметка на осигуреникот, наследувањето на средствата, поголемата сигурност и можноста за добивање повисока пензија.

Со цел да им излеземе во пресрет на осигурениците чии интереси сме должни да ги штитиме, МАПАС обезбеди бесплатен телефонски број 0800 10 2 10. Сите оние кои имаат дополнителни прашања во врска со реформата на пензискиот систем или сакаат да им се направи проценка на пензијата со помош на калкулаторот, можат да се јават на овој телефонски број.

 Дали со новиот начин на штедење за пензија, би се зголемила и стапката на пензискиот придонес?

АПОСТОЛСКА: Во досегашниот пензиски систем, работодавецот уплатува-

кува зголемување на стапката на придонес, наспротив беше за да се обезбеди стабилен пензиски систем, но не преку зафаќање на повисоки стапки на придонес.

 Колку сте задоволни од работата на агентите на терен? Дали тие доследно и според зацртаните начела ја остваруваат својата работа? Имате ли евидентирано евентуални прекршувања на правилата за нивно дејствување?

АПОСТОЛСКА: Друштвото е одговорно за вршење на работите на маркетинг и зачленување во пензиски фондови. Всушност, маркетингот и зачленувањето се врши преку овластени агенти на друштвото. Со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување предвидени се повеќе правила и ограничувања за постапувањето на друштвата, агентите и работодавците.

Да, според нашите сознанија имаше некои недоследности, односно прекршувања на терен од страна на агентите, иако тие ја добија претходната едукација. Тоа повлече и поведување определени постапки од страна на МАПАС, кои

од типот на пирамидално штедење. Кои се гаранциите, сигурноста за заштедата на осигурениците?

АПОСТОЛСКА: Има значајна разлика во функционирањето на пирамидалните штедилници и приватните пензиски фондови. Во пирамидалните штедилници, оние кои ќе влезат први (на дното на пирамидата, кое е најшироко), заработуваат најмногу, додека последните (на врвот) остануваат речиси без ништо. За разлика од нив, во приватните пензиски фондови се врши акумулација и оплодување на средствата на индивидуална сметка на секој член, со строго регулирани правни рамки и услови.

Пред сè, важно е да се истакне сегрегацијата (издвоеноста) на средствата на пензиските фондови од средствата на друштвата, односно дека парите на осигуреникот се уплатуваат и се чуваат на посебна сметка во Народна банка на Република Македонија. Во однос на заштитата на средствата, во Законот се предвидени инструментите во кои друштвата можат да ги инвестираат средствата на фондот, дадени се и ограничувања колку од средствата можат да се инвести-

раат во одреден инструмент или издавач, а исто така, утврдени се и инструменти во кои друштвата не смеат да инвестираат. Доколку при извршувањето на трансакцијата НБРМ утврди дека тоа не е во рамките на претходно дефинираната база на податоци согласно Законот, таа може да го запре извршувањето на налогот и веднаш за ова го известува МАПАС. Освен тоа, улогата на МАПАС, како регулаторно и супервизорско тело, е секојдневна теренска и вонтеренска контрола на севкупното работење на друштвата, вклучувајќи контрола на секоја направена инвестиција.

Сепак, доколку и покрај сите овие заштитни мерки настане некое штетно или несовесно инвестирање, во Законот се предвидени надоместоци на штети од страна на друштвото, како и казни одредби кои, во зависност од делото, можат да изнесуваат од паричен надоместок до казна затвор. Во случај на измама или криминална активност, а како последица на тоа да се исцрпат средствата на фондот, државниот Буџет ќе изврши исплата во фондот во висина од 80 отсто од износот на загубата.

АЗЛИКА СЕ СОСТОИ ВО АНСИРАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ

Категории членови	Период на избор
Доброволни членови	
Вработени по прв пат пред 1 јануари 2003	Од септември 2005 до 31 декември 2005
Задолжителни членови	
Вработени по прв пат помеѓу 1 јануари 2003 и 31 април 2005	Од септември 2005 до 31 декември 2005
Вработени по прв пат помеѓу 4 април 2005 и 31 декември 2005	Од септември 2005 до 31 март 2006
Вработени по прв пат по 1 јануари 2006	Од датумот на вработување до 3 месеци по датумот на вработување

ше 21,2 отсто од платата на секој работник во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија - Фондот за ПИОМ. Во реформираните систем ќе се плаќа истиот придонес. Вкупната стапка на придонес од 21,2 отсто ќе се дели на два дела и тоа: 13,78 отсто ќе се задржува во Фондот за ПИОМ и 7,42 отсто ќе се префлаат на индивидуална сметка во избраниот приватен пензиски фонд.

Значи, во задолжителното пензиско осигурување реформата не предизви-

резултираа со изрекување мерки како, на пример, бришење на некои агенти од регистарот во МАПАС, што значи и одземање на овластувањето да се биде агент. Но, сепак сите овие случаи на поплаки, отворени и затворени постапки, укажуваат на тоа дека не станува збор за голем обем со оглед на вкупниот број 1.600 агенти.

 Најчестите шпекулации во јавноста во врска со двата приватни пензиски фонда беа во насока дека постои ризик